

Gespreksprotocol stads-, dorps- en wijkraden

Respondent: Stads-, dorps- en wijkraden van Dreischor, Ellemeet, Nieuwerker, Renesse en Scharendijke
Interviewer: Yorick van den Berg, Artem Vardanyan, Sari van Aart
Onderwerp: Rekenkameronderzoek Recreatie & Toerisme
Datum en tijd: 10 november 2025, 19:00-20:30, digitaal

De rekenkamer van de gemeente Schouwen-Duiveland wil weten welke handvatten de gemeenteraad van Schouwen-Duiveland nodig heeft om haar kaderstellende en controlerende rol bij te kunnen vervullen bij het opstellen van het nieuwe beleidskader voor toerisme en recreatie.

Dit onderzoek heeft daarom de volgende centrale onderzoeksvraag:

Welke handvatten heeft de gemeenteraad van Schouwen-Duiveland nodig om haar kaderstellende en controlerende rol bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader goed in te kunnen vullen?

We maken dit gesprek een verslag wat wij ook bij u zullen terugleggen.

Voorstellen

1. Kunt u iets vertellen over uzelf en uw betrokkenheid bij de dorps- of wijkraad en de kern waar u woont?
2. Hoe belangrijk is toerisme en recreatie volgens u voor uw kern, de gemeente en de inwoners?

Respondenten zijn al jarenlang actief binnen hun stads-, dorps- of wijkraad, met variërende ervaring van één tot acht jaar. Zij vertegenwoordigen kernen met uiteenlopende toeristische dynamiek, waaronder Renesse, Nieuwekerk en diverse kleinere dorpen. Toerisme wordt omschreven als een al decennia bepalend onderdeel van de lokale economie.

Toeristenbelasting heeft bijgedragen aan herinrichting en kwaliteitsverbetering van verschillende kernen. Respondenten benadrukken dat toerisme veel heeft gebracht, maar dat er ook steeds meer aandacht komt voor de leefbaarheid en identiteit van de dorpen.

Beleving van toerisme en recreatie

3. Welke voordelen ervaart u van toerisme in uw kern (bijvoorbeeld voorzieningen, werkgelegenheid, levendigheid)?
4. Welke lasten of nadelen ervaart u (bijvoorbeeld drukte, verkeer, woningdruk, natuurimpact, leefbaarheid)?
5. Hoe kijkt u naar de balans tussen voor- en nadelen van toerisme en recreatie? Wat is de 'ideale' balans volgens u?
6. Welke voordelen wegen voor u het zwaarst?
7. Welke nadelen wegen voor u het zwaarst?
8. Zijn er verschillen tussen de beleving van inwoners in uw kern en die in andere dorpen/kernen?

Voordelen

Toerisme draagt substantieel bij aan:

- **Voorzieningenniveau:** winkels, horeca, culturele activiteiten en recreatieve infrastructuur (fietspaden, bankjes, routes).
- **Economische vitaliteit:** werkgelegenheid in horeca, recreatie en aanverwante sectoren; bestedingen van toeristen dragen eilandbreed bij.
- **Leefbaarheid en kwaliteit:** investeringen uit toeristenbelasting leiden tot betere uitstraling van kernen; toerisme stimuleert activiteiten en evenementen.

- **Indirect gebruik:** inwoners profiteren van recreatieve voorzieningen die door toerisme zijn ontstaan.

Nadelen

Respondenten noemen onder meer:

- **Drukke en verkeer:** piekdrukke, parkeerproblemen, toegenomen dagtoerisme en impact op verkeersstromen.
- **Woningmarkt:** woningdruk door personeelshuisvesting, particuliere verhuur en instroom van gezinnen van buiten het eiland.
- **Overlast en gedrag:** soms moeite van bezoekers om zich aan te passen aan lokale normen.
- **Afval en kosten:** hogere afvalstromen leiden tot hogere lasten voor inwoners.
- **Monocultuur en prijsvorming:** verschuiving van campings naar chalets en luxe segment, waardoor middenklasse minder terecht kan; risico op te eenzijdig aanbod.
- **Afnemende rust:** langere piekperiodes maken dat de traditionele rustige seizoenen vrijwel verdwijnen.

Balans

Volgens respondenten is balans essentieel: toerisme maakt veel mogelijk, maar moet passen binnen de draagkracht van kernen en infrastructuur. Een "stresstest" voor voorzieningen en leefomgeving wordt wenselijk geacht om te voorkomen dat irritaties ontstaan.

Grenzen

9. Waar liggen volgens u de grenzen van de steun voor toerisme en recreatie in uw kern (bijvoorbeeld qua natuur, leefomgeving, voorzieningen)?
10. Welke voor- en nadelen van toerisme en recreatie spelen in uw kern het meest (bv. seizoendrukke, parkeren, woningmarkt, behoud van voorzieningen)?
 - **Draagkracht van kernen:** Renesse wordt genoemd als kern die aan de maximale capaciteit zit; verdere groei kan ten koste gaan van leefbaarheid.
 - **Identiteit en landschap:** behoud van dorpskarakter, uitzichten en cultuur (waaronder dialect) is essentieel; bezoekers komen mede hiervoor.
 - **Natuur en omgeving:** er is een punt waarop natuur en infrastructuur de druk niet verder kunnen dragen.
 - **Kip-met-gouden-eieren-effect:** te veel drukte leidt tot kwaliteitsverlies waardoor toeristen uiteindelijk wegblijven.
 - **Anticiperen op trends:** de overheid moet eerder kunnen inspelen op ontwikkelingen, om kleine ergernissen en knelpunten te voorkomen.
 - **Capaciteit van infrastructuur:** parkeerplaatsen, verkeersroutes en toegangspoorten tot het eiland vormen harde grenzen.

Ontwikkelingen

11. De gemeente is voornemens om nieuw toerisme- en recreatiebeleid op te stellen. Met welke zaken vindt u dat de gemeente daarin rekening moet houden? Waarom?
 - **Herontwikkeling vakantieparken:** verouderde parken vernieuwen of transformeren; geen nieuwe parklocaties op onbebouwde grond; kansen voor woningbouw op ongebruikte parklocaties.
 - **Financiële kwetsbaarheid van parken:** veel parken worden na 10-15 jaar verkocht door stijgende kosten; dit biedt risico's voor kwaliteit en leefbaarheid.
 - **Ondermijning:** constructies met houten chalets buiten notariële registratie vergroten risico's; nu nog beperkt zichtbaar, maar kan toenemen.

- **Water en klimaat:** waterkwaliteit, afvoer van regenval, mogelijke infrastructurele ingrepen bij de toegangspoorten van het eiland en Europese normen verdienen aandacht.
- **Verschuivingen in toeristisch gedrag:** meer dagtoeristen, meer elektrische fietsen en verandering in type toerist (bijvoorbeeld meer vraag naar luxe en streekproducten).

Toekomst en scenario's

12. Welke kansen ziet u voor de toekomst van toerisme en recreatie op Schouwen-Duiveland?
13. Welke risico's of knelpunten ziet u?
14. Welke scenario's of suggesties zou u willen meegeven aan de gemeenteraad voor de toekomst?

Kansen

- Uitbreiding en verbetering van fietsroutes; aansluiten op groei van elektrisch fietsen.
- Inrichting van **P+R-locaties met fietsverhuur** om dagtoerisme te sturen en parkeerdruk te verminderen.
- Beter benutten en spreiden van toeristische druk over het eiland, waar dit past bij de draagkracht van kernen.

Risico's en knelpunten

- Verdere overbelasting van kernen en infrastructuur.
- Blijvende druk op woningmarkt en personeelshuisvesting.
- Verlies van lokale identiteit door eenzijdig toeristisch aanbod.

Suggesties aan de gemeenteraad

- Focus op **kwaliteit in plaats van kwantiteit** van toerisme.
- Sturen op mobiliteit en dagbezoek via parkeerbeleid.
- Tijdig anticiperen op trends om knelpunten voor te zijn.
- Zorgen voor een evenwichtige spreiding van toeristisch aanbod en voorzieningen.

Rol van inwoners en dorpsraden

15. Welke rol zouden inwoners volgens u moeten hebben bij het vormgeven van toerisme- en recreatiebeleid?
 16. Hoe ervaart u de huidige mogelijkheden voor participatie en inspraak vanuit de gemeente?
 17. Wat zou volgens u beter kunnen in de samenwerking en communicatie tussen de gemeente, de raad en de inwoners?
- Inwoners moeten een duidelijke en structurele rol krijgen bij de vormgeving van beleidskeuzes; zij ervaren de impact van toerisme direct.
 - De gemeente biedt diverse participatiemogelijkheden zoals bijeenkomsten, onderzoeken en workshops. Deze worden als toegankelijk ervaren.
 - Bereikbaarheid van raad, college en ambtenaren is de afgelopen jaren verbeterd.
 - Wens voor betere afstemming van evenementenagenda's om piekbelasting te voorkomen.
 - Dorps- en wijkraden willen duidelijke terugkoppeling wanneer hun adviezen niet worden overgenomen, met uitleg waarom.

Afronding

18. Zijn er nog thema's of aandachtspunten die we niet hebben besproken, maar die u belangrijk vindt om te delen?
- Kleine irritaties (zoals lege schappen in supermarkten) kunnen bij inwoners snel oplopen; tijdige communicatie helpt om misverstanden te voorkomen.
 - Belangrijk om inwoners goed te informeren over wat wel en niet aan toerisme ligt, om verkeerde beeldvorming te voorkomen.